

UJEDINJENE
NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam
za krivične sudove

Predmet br. MICT-15-88-ES.1

Datum: 22. juli 2024.

Original: engleski

PREDSJEDNICA MEHANIZMA

Rješava: sudija Graciela Gatti Santana, predsjednica

Sekretar: g. Abubacarr M. Tambaou

Odluka od: 22. jula 2024.

TUŽILAC

protiv

DRAGOLJUBA KUNARCA

JAVNO

**ODLUKA PO MOLBI ZA PRIJEVREMENO PUŠTANJE NA
SLOBODU DRAGOLJUBA KUNARCA**

Zastupnik g. Dragoljuba Kunarca:

g. Zoran Živanović

Savezna Republika Njemačka

1. Ja, Graciela Gatti Santana, predsjednica Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (dalje u tekstu: predsjednica, odnosno Mehanizam), rješavam po direktnoj molbi g. Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu podnijetoj 6. marta 2023. (dalje u tekstu: Kunarac, odnosno Molba).¹

I. KONTEKST

2. Dana 4. marta 1998., Kunarac se predao Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: MKSJ) i istog dana je prebačen u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija u Haagu.²

3. Dana 22. februara 2001., Pretresno vijeće II MKSJ-a (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) osudilo je Kunarca za mučenje, silovanje i porobljavanje kao zločine protiv čovječnosti i mučenje i silovanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja, i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 28 godina.³ Dana 12. juna 2002., Žalbeno vijeće MKSJ-a (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće) potvrdilo je Kunarčeve osuđujuće presude i kaznu.⁴

4. Dana 12. decembra 2002., Kunarac je prebačen u Saveznu Republiku Njemačku (dalje u tekstu: Njemačka) na izdržavanje ostatka kazne.⁵

5. Kunarčeve ranije dvije molbe za prijevremeno puštanje na slobodu odbijene su,⁶ između ostalog, zbog velike težine njegovih zločina i zbog toga što nije pokazao dovoljne znakove rehabilitacije.⁷

---

¹ Molba Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu, 6. mart 2023. (povjerljivo). Dana 2. maja 2023., u spis je, na osnovu mog naloga, zavedena javna redigovana verzija Molbe. V. Podnesak Dragoljuba Kunarca s Javnom redigovanom molbom za prijevremeno puštanje na slobodu, 2. maj 2023. V. također Nalog za dostavljanje javne redigovane verzije molbe Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu, 11. april 2023., str. 1.

² *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i drugih*, predmeti br. IT-96-23-T & IT-96-23/1-T, Presuda, 22. februar 2001. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), str. 283.

³ Prvostepena presuda, par. 883, 885.

⁴ *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i drugih*, predmet br. IT-96-23 & IT-96-23/1-A, Presuda, 12. juni 2002. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda), str. 125. U Drugostepenoj presudi nije poništen nijedan od činjeničnih zaključaka Pretresnog vijeća u vezi s Kunarcem. V. npr. Drugostepena presuda, par. 5-10, 256.

⁵ *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i drugih*, predmeti br. IT-96-23-T & IT-96-23/1-A, Nalog kojim se određuje država u kojoj će Dragoljub Kunarac izdržavati svoju zatvorsku kaznu, 26. juli 2002.; Odluka po zahtjevu Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu, 31. decembar 2020. (dalje u tekstu: Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu), par. 4.

⁶ Odluka predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Dragoljuba Kunarca, 2. februar 2017. (dalje u tekstu: Odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu), par. 1, 8, 15, 68, 71; Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 86-87.

⁷ Odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 20, 55, 68; Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 86-87.

II. MOLBA

6. Dana 6. marta 2023., Kunarac je podnio Molbu u kojoj traži da mu se odobri prijevremeno puštanje na slobodu. Kunarac tvrdi, između ostalog, da mu treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu iz sljedećih razloga: (i) mučenje, silovanje i porobljavanje su manje teški zločini od ubistva i lišavanja života; (ii) zatvorenici u sličnoj situaciji u kojoj je Kunarac, za koje on tvrdi da su također osuđeni za silovanje, porobljavanje i mučenje, odobreno je prijevremeno puštanje na slobodu; i (iii) okolnosti, kao što su promjene u njegovom ličnom životu i u Bosni i Hercegovini, pokazatelji su njegovih izgleda za uspješnu reintegraciju u društvo.⁸ Kunarac ukazuje na to da bi, ako mu se zahtjev za prijevremeno puštanje na slobodu odobri, živio u Foči, u Bosni i Hercegovini.⁹

7. Dana 10. marta 2023., zatražila sam od sekretara Mehanizma (dalje u tekstu: sekretar), da što je moguće prije prikupi, između ostalog: (i) informacije navedene u paragrafima 10(a) do 10(c) i paragrafu 10(e) važećeg uputstva;¹⁰ (ii) informacije od Službe za podršku i zaštitu svjedoka Mehanizma (dalje u tekstu: WISP) u vezi sa žrtvama zločina za koje je Kunarac osuđen i koje su svjedočile u njegovom predmetu, te da li iko od njih živi u blizini Foče, u Bosni i Hercegovini, s obzirom na to da je Kunarac ukazao na to da bi tamo živio ako Molba bude odobrena; i (iii) sve izvještaje iz sredstava javnog informisanja u vezi s Kunarcem objavljene u Bosni i Hercegovini od januara 2021.¹¹

8. Dana 12. aprila 2023., Sekretarijat Mehanizma (dalje u tekstu: Sekretarijat) dostavio mi je memorandum Tužilaštva Mehanizma (dalje u tekstu: Tužilaštvo) od 11. aprila 2023. s komentarima i informacijama Tužilaštva u vezi s Molbom.¹²

9. Dana 1. juna 2023., pozvala sam vlasti Bosne i Hercegovine da najkasnije do 22. juna 2023., između ostalog: (i) dostave sve stavove koje eventualno žele da iznesu u vezi s Molbom i Kunarčevom informacijom da bi, ukoliko bude prijevremeno pušten na slobodu, živio u Foči, u

---

⁸ V. Molba, par. 15-20, 52-58.

⁹ Molba, par. 53.

¹⁰ V. Uputstvo za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam, MICT/3/Rev.3, 15. maj 2020. (dalje u tekstu: Uputstvo iz 2020.). Ovo Uputstvo je u međuvremenu revidirano. V. Uputstvo za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam, MICT/3/Rev.4, 1. juli 2024. (dalje u tekstu: Uputstvo).

¹¹ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, 10. mart 2023. (povjerljivo), par. 3-5.

¹² Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, 12. april 2023. (povjerljivo), kojim se dostavlja Interni memorandum službenika zaduženog za ogranak Tužilaštva u Haagu upućen službeniku zaduženom za ogranak Sekretarijata u Haagu, 11. april 2023. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum Tužilaštva). U Memorandumu Tužilaštva nalazi se spisak relevantnih izvještaja iz sredstava javnog informisanja i udruženja žrtava. V. Memorandum Tužilaštva, Dodaci A-B.

Bosni i Hercegovini; i (ii) navedu da li su voljne i u mogućnosti da vrše nadzor nad svim uslovima koje postavi Mehanizam u slučaju prijevremenog puštanja na slobodu i da pruže garancije s tim u vezi.¹³

10. Dana 30. juna 2023., sekretar mi je prosljedio dopis Javnog tužilaštva grada Hamma od 27. juna 2023., u kojem se nalazi izjava u vezi s Kunarčevim vladanjem i ocjena o tome da li ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu (dalje u tekstu: Izvještaj zatvora) i kojem je priložen niz medicinskih izvještaja iz perioda od 15. oktobra 2020. do 19. februara 2023., te svjedodžba s rezultatima ispita iz njemačkog jezika (Savjet Evrope, nivo A1) od 20. januara 2023.¹⁴

11. Dana 11. jula 2023., sekretar mi je dostavio strogo povjerljivi memorandum WISP-a (dalje u tekstu: Memorandum WISP-a), u kojem se prosljeđuju informacije u vezi sa svjedocima koji su svjedočili u Kunarčevom predmetu.¹⁵

12. Dana 26. jula 2023., Sekretarijat mi je dostavio pregled izvještaja iz sredstava javnog informisanja u vezi s Kunarcem koji su objavljeni u Bosni i Hercegovini od januara 2021., kao i informacije o relevantnim udruženjima žrtava i drugim grupama.¹⁶

13. Dana 3. avgusta 2023., zatražila sam od sekretara da od tih udruženja žrtava i drugih relevantnih grupa identifikovanih u memorandumu Tužilaštva i Memorandumu Službe za odnose s javnošću zatraži stavove u vezi s Molbom.¹⁷ Dana 16. oktobra 2023., primila sam interni memorandum sekretara s odgovorima pet udruženja žrtava u vezi s Molbom.¹⁸

14. Dana 19. septembra 2023., Mehanizam je poslao *note verbale* vlastima Bosne i Hercegovine, kojom im skreće pažnju na otvoreni poziv za dostavljanje stavova i s njima povezanih

---

¹³ Poziv Bosni i Hercegovini u vezi s molbom Dragoljuba Kunarca za prijevremeno puštanje na slobodu, 1. juni 2023. (povjerljivo i *ex parte*), str. 2.

¹⁴ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, 30. juni 2023. (povjerljivo), kojim se prosljeđuju: (i) dopis ljekara od 15. oktobra 2020.; (ii) dopis ljekara od 19. januara 2023.; (iii) svjedodžba o položenom ispitu iz njemačkog jezika od 20. januara 2023.; (iv) istorijabolesti i obrazac saglasnosti od 10. februara 2023.; (v) dopis ljekara od 19. februara 2023.; (vi) dopis s ocjenom upravnika Zatvora u Bochumu upućen Javnom tužilaštvu grada Hamma od 13. aprila 2023. (dalje u tekstu: Dopis s ocjenom); i (vii) dopis Javnog tužilaštva grada Hamma upućen Ministarstvu pravde Sjeverne Rajne-Vestfalije kojim se prosljeđuje dopis s ocjenom upravnika Zatvora u Bochumu, 28. april 2023.

¹⁵ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, 11. juli 2023. (strogo povjerljivo), kojim se prosljeđuje Interni memorandum šefa WISP-a upućen sekretaru od 11. jula 2023. (strogo povjerljivo).

¹⁶ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, 26. juli 2023. (strogo povjerljivo), kojim se prosljeđuje Interni memorandum Službe za odnose s javnošću upućen sekretaru od 26. jula 2023. (dalje u tekstu: Memorandum Službe za odnose s javnošću).

¹⁷ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, 3. avgust 2023. (povjerljivo), par. 2-4.

¹⁸ Interni memorandum sekretara upućen predsjednici, 16. oktobar 2023. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Memorandum sekretara od 16. oktobra 2023.), kojim se prosljeđuju dopisi sljedećih udruženja: (i) Savez logoraša u Bosni i Hercegovini od 19. septembra 2023.; (ii) Udruženje žrtava i svjedoka genocida od 25. septembra 2023.; (iii) Udruženje žrtava rata Foča 92-95 od 29. septembra 2023.; (iv) Udruženje Naš glas, bez datuma; i (v) Udruženje Žena-žrtva rata od 2. oktobra 2023.

informacija u vezi s Molbom i u kojoj se navodi da odgovor treba dostaviti najkasnije 3. oktobra 2023.¹⁹

15. Dana 6. novembra 2023., uputila sam Sekretarijat da Kunarcu dostavi sve primljene materijale u vezi s Molbom, izuzev strogo povjerljivih informacija primljenih od WISP-a, kako bi on mogao da iznese svoje komentare, u skladu s paragrafom 12 Uputstva iz 2020.²⁰

16. Dana 13. decembra 2023., prikupljene informacije proslijeđene su Kunarcu i njegovom zastupniku.²¹ Kunarac je dostavio povjerljivi odgovor u spis 18. januara 2024.²²

17. Budući da nijedan od sudija koji su Kunarcu izrekli kaznu nije sudija Mehanizma, konsultovala sam se sa sudijom Leejem G. Muthogom i sudijom Carmelom Agiusom, u skladu s pravilom 150 Pravilnika o postupku i dokazima Mehanizma (dalje u tekstu: Pravilnik) i paragrafom 16 Uputstva iz 2020.

III. MJERODAVNO PRAVO

18. Prema članu 25(2) Statuta Mehanizma (dalje u tekstu: Statut), Mehanizam je nadležan da nadgleda izvršenje kazni koje je izrekao Međunarodni krivični sud za Ruandu (dalje u tekstu: MKSR), MKSJ ili Mehanizam, uključujući provođenje sporazuma o izvršenju kazne koji su Ujedinjene nacije potpisale s državama članicama.

19. Na osnovu člana 26 Statuta, pomilovanje ili ublažavanje kazne moguće je samo ako predsjednik Mehanizma tako odluči na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela. Iako član 26 Statuta, kao i odgovarajuće odredbe statuta MKSR-a i MKSJ-a prije njega konkretno ne pominju zahtjeve za prijevremeno puštanje na slobodu osuđenih osoba, Pravilnik odražava ovlaštenje predsjednika da rješava po takvim zahtjevima i ustaljenu praksu MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma s tim u vezi.

20. Pravilo 150 Pravilnika predviđa da predsjednik, nakon što primi direktnu molbu osuđene osobe, odlučuje, poslije savjetovanja sa sudijama vijeća koje je izreklo kaznu i koji su još uvijek sudije Mehanizma, da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili prijevremeno ga

---

¹⁹ *Note verbale* Ambasadi Bosne i Hercegovine u Kraljevini Nizozemskoj, 19. septembar 2023. (povjerljivo), str. 1.

²⁰ Interni memorandum predsjednice upućen sekretaru, 6. novembar 2023. (povjerljivo), par. 2-3.

²¹ *E-mail* poruka Kabineta sekretara upućena Kabinetu predsjednice, 13. decembar 2023.

²² Odgovor Dragoljuba Kunarca na memorandum Sekretarijata od 13. decembra 2023., 18. januar 2024. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Odgovor). Odgovor je primljen po isteku roka od 14 dana, određenog u poruci sekretara; međutim, budući da shvatam da je Kunarac sav materijal dobio tek 4. januara 2024. i da je u interesu pravde da saslušam stav osuđene osobe, smatrala sam da je odgovor dostavljen na vrijeme.

pustiti na slobodu. Ako nijedan od sudija koji su izrekli kaznu nije sudija Mehanizma, predsjednik se savjetuje s najmanje dvoje drugih sudija.

21. Opšti standardi za odobravanje prijevremenog puštanja na slobodu izloženi su u pravilu 151 Pravilnika, koje predviđa da predsjednik, prilikom utvrđivanja da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili ga prijevremeno pustiti na slobodu, uzima u obzir, između ostalog, težinu krivičnog djela ili krivičnih djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, uolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao i eventualnu značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem.

22. Paragraf 5 Uputstva predviđa da osuđena osoba može predsjedniku direktno uputiti molbu za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu ako smatra da ispunjava uslove.

23. Paragraf 10 Uputstva ukazuje na to da predsjednik može, direktno ili posredstvom Sekretarijata, da prikupi informacije koje smatra relevantnim za utvrđivanje da li je pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu primjereno. Paragraf 12 Uputstva predviđa da predsjednik, nakon što su zaprimljene sve tražene informacije, prosljeđuje narečene informacije, direktno ili posredstvom Sekretarijata, osuđenoj osobi na jeziku koji razumije. U paragrafu 13 Uputstva se navodi da osuđena osoba ima na raspolaganju 14 dana da pregleda informacije, nakon čeka može dostaviti eventualni pismeni podnesak kao odgovor.

24. U paragrafu 19 Uputstva konkretno se navodi da predsjednik utvrđuje da li treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu interesa pravde i opštih pravnih načela, uzimajući u obzir kriterije predviđene u pravilu 151 Pravilnika, kao i sve druge informacije i stavove sudija konsultovanih u skladu s pravilom 150 Pravilnika. Paragraf 20 Uputstva kaže da prijevremeno puštanje na slobodu može biti odobreno pod određenim uslovima.

25. Sporazum o izvršenju kazne između Ujedinjenih nacija i Njemačke,²³ koji je na snazi *mutatis mutandis* i za Mehanizam,²⁴ predviđa u članu 7(2) da predsjednik utvrđuje da li je pomilovanje ili ublažavanje kazne primjereno i da, ukoliko predsjednik utvrdi da nije, Njemačka postupa shodno tome.

---

²³ Sporazum između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i vlade Savezne Republike Njemačke u vezi s izvršavanjem Kunarčeve kazne, 14. novembar 2002.

²⁴ V. Rezolucija Savjeta bezbjednosti 1966 (2010), 22. decembar 2010., par. 4.

IV. ANALIZA

A. Ispunjenost uslova

1. Ispunjenost uslova pred Mehanizmom

26. U prethodnim odlukama utvrđeno je da sve osuđene osobe koje izdržavaju kazne pod nadzorom Mehanizma ispunjavaju uslove za razmatranje prijevremenog puštanja na slobodu nakon što su izdržale dvije trećine svojih kazni bez obzira na to: (i) da li im je kaznu izrekao MKSR, MKSJ ili Mehanizam; (ii) gdje se izdržava kazna; i (iii) da li je pitanje iznijeto predsjedniku direktnom molbom osuđene osobe ili obavještenjem relevantne države izvršenja kazne.²⁵ Nadalje, izdržavanje dvije trećine kazne opisano je u jurisprudenciji Mehanizma kao “u suštini, kriterij prihvatljivosti”.²⁶

27. Kunarac ispunjava uslove da mu se razmotri molba za prijevremeno puštanje na slobodu budući da je dvije trećine kazne izdržao 1. novembra 2016.²⁷

2. Ispunjenost uslova prema njemačkom zakonu

28. Kunarac trenutno izdržava kaznu u Njemačkoj. Na osnovu člana 57(1) njemačkog Krivičnog zakona, osuđena osoba može biti uslovno puštena na slobodu ukoliko je izdržala dvije trećine, ali ne manje od dva mjeseca, izrečene kazne.²⁸ Stoga Kunarac, koji je izdržao dvije trećine kazne u novembru 2016., po njemačkom zakonu ispunjava uslove da bude uslovno pušten na slobodu.

29. S tim u vezi, čak i ako Kunarac ispunjava uslove za puštanje na slobodu prema njemačkom zakonu, podsjećam da odluku o prijevremenom puštanju na slobodu osoba koje je osudio MKSR,

---

²⁵ *Tužilac protiv Stojana Župljanina*, predmet br. MICT-13-53-ES.1, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Stojana Župljanina, 18. januar 2024. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Župljanin*), par. 26; *Tužilac protiv Radivoja Miletića*, predmet. MICT-15-85-ES.5, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Radivoja Miletića, 18. januar 2024. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024.), par. 25; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. MICT-13-46-ES.1, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Radislava Krstića, 10. septembar 2019., par. 16, 18.

²⁶ *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. MICT-13-56-ES, Odluka po molbi za puštanje na slobodu Ratka Mladića, 10. maj 2024. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Mladić*), par. 27; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 26; *Tužilac protiv Paula Bisengimane*, predmet br. MICT-12-07, Odluka predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Paula Bisengimane i po zahtjevu za podnošenje javne redigovane Molbe, 11. decembar 2012. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bisengimana*), par. 19.

²⁷ Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 4. S tim u vezi napominjem da se u Dopisu s ocjenom kao krajnji datum Kunarčeve kazne navodi 3. mart 2026. V. Dopis s ocjenom, str. 4. Međutim, prema računu Mehanizma, njegova kazna treba da istekne 24. februara 2026.

²⁸ V. Odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 15.

MKSJ ili Mehanizam donosi isključivo predsjednik na osnovu svog diskrecionog ovlaštenja, na osnovu člana 26 Statuta i pravila 150 i 151 Pravilnika.²⁹

B. Opšti standardi za odobravanje

30. Na osnovu jurisprudencije Mehanizma, osuđena osoba koja je izdržala dvije trećine kazne samo ispunjava uslove za razmatranje molbe za prijevremeno puštanje na slobodu, a ne stiče pravo na takvo puštanje.³⁰ U tom kontekstu, neophodno je da prilikom odlučivanja o tome da li je prijevremeno puštanje na slobodu primjereno analiziram i razmotrim trenutne okolnosti u vezi s osuđenom osobom, uzimajući u obzir spisak nekih, ali ne i svih faktora, naveden u pravilu 151 Pravilnika.³¹ Vrijeme koje je proteklo ne može samo po sebi predstavljati dovoljnu osnovu za prijevremeno puštanje na slobodu.³²

1. Težina zločina

31. Po mom mišljenju, prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su MKSR, MKSJ ili Mehanizam osudili za genocid, zločine protiv čovječnosti ili ratne zločine trebalo bi odobravati samo izuzetno.³³

32. U vezi s težinom zločina, u prethodnim odlukama utvrđeno je: (i) da bi, kao opšte pravilo, kaznu trebalo izdržati u cjelini s obzirom na težinu krivičnih djela u nadležnosti MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma, osim ukoliko se može pokazati da bi osuđenoj osobi trebalo odobriti prijevremeno puštanje na slobodu; (ii) mada težina krivičnih djela nije jedini faktor prilikom ocjenjivanja molbe za prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu pravila 151 Pravilnika, ona je ipak faktor od suštinske važnosti; (iii) što je kažnjivo ponašanje o kojem je riječ bilo teže, to je više potrebno da pokazivanje rehabilitacije bude što uvjerljivije; i (iv) iako se težina zločina sama za sebe ne može smatrati faktorom koji osuđenu osobu lišava mogućnosti da iznese svoju argumentaciju u prilog

---

²⁹ Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 29; *Tužilac protiv Brune Stojića*, predmet br. MICT-17-112-ES.3, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Brune Stojića, 17. januar 2024. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stojić*), par. 30; *Tužilac protiv Laurenta Semanze*, predmet br. MICT-13-36-ES.2, Odluka po molbi Laurenta Semanze za prijevremeno puštanje na slobodu, 17. septembar 2020., par. 29.

³⁰ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 28; Odluka u predmetu *Miletić* 18. januara 2024., par. 30; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. MICT-14-83-ES, Odluka o prijevremenom puštanju na slobodu Stanislava Galića, 26. juni 2019., par. 24.

³¹ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 28; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 30; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. MICT-13-46-ES.1, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Radislava Krstića, 15. novembar 2022. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić* od 15. novembra 2022.), par. 32.

³² Odluka u predmetu *Stojić*, par. 100.

³³ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 29; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 31; Odluka u predmetu *Krstić* od 15. novembra 2022., par. 33.

prijevremenom puštanju na slobodu, može se reći da ona određuje prag koji argumenti u prilog prijevremenom puštanju na slobodu moraju da dosegnu.³⁴

33. Kako se navodi gore u tekstu, Kunarac je proglašen krivim na osnovu člana 7(1) Statuta MKSJ-a za mučenje, silovanje i porobljavanje kao zločine protiv čovječnosti i mučenje i silovanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja, za zločine počinjenje tokom oružanog sukoba na području Foče, u Bosni i Hercegovini. U tom oružanom sukobu su vojska bosanskih Srba i paravojne grupe sistematski napadale nesrpsko stanovništvo s ciljem “čišćenj[a]” područja Foče od nesrba.³⁵ Muslimanske žene, za koje je konstatovano da su bile “posebna meta napada”, bile su zatočene u nepodnošljivim uslovima u dvjema školama na tom području i u sportskom centru.³⁶

34. Pretresno vijeće je konstatovalo da je Kunarac tokom relevantnog razdoblja bio na čelu izviđačke jedinice u sastavu lokalne taktičke grupe, da je bio dobro obaviješten vojnik jer je imao pristup najvišoj razini komandovanja u toj zoni i bio je zadužen za prikupljanje informacija o neprijatelju.³⁷

35. U julu i avgustu 1992., Kunarac je odvodio žene i djevojke iz ovih zatočeničkih centara na sekundarne lokacije gdje su držane u različitom trajanju.³⁸ Pretresno vijeće je konstatovalo da je Kunarac lično silovao pet muslimanskih djevojaka odnosno žena³⁹ i da je dovodio te i druge djevojke ili žene na sekundarne lokacije znajući da će ih kada budu tamo vojnici silovati.⁴⁰ Zaključeno je da su žrtve, koje su odvođene upravo radi silovanja i koje su odabrane zbog svog muslimanskog etničkog porijekla, uslijed silovanja pretrpjele tešku duševnu i tjelesnu bol i patnju.⁴¹ Pretresno vijeće je naglasilo da je “Kunarac [...] zlostavlja[o] muslimanske djevojke i žene, i nikog drugog do muslimanske djevojke i žene, *zato* što su bile Muslimanke”.⁴²

36. Pretresno vijeće je također konstatovalo da je Kunarac lično počinio djelo porobljavanja u vezi s jednom od tih djevojaka i da je, time što je pomogao da se na sekundarnoj lokaciji uspostave uslovi, pomagao i podržavao porobljavanje jedne druge djevojke.⁴³ Zaključeno je da je tim dvjema djevojkama uskraćena svaka mogućnost kontrole nad sopstvenim životima dok su bile na

---

³⁴ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 30; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 32; *Tužilac protiv Radivoja Miletića*, predmet br. MICT-15-85-ES.5, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Radivoja Miletića, 5. maj 2021. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Miletić* od 5. maja 2021.), par. 39.

³⁵ Drugostepena presuda, par. 3; Prvostepena presuda, par. 858, 883.

³⁶ Drugostepena presuda, par. 3; Prvostepena presuda, par. 574-575.

³⁷ V. Drugostepena presuda, par. 2, 5; Prvostepena presuda, par. 49.

³⁸ V. Prvostepena presuda, par. 638, 663, 670, 685, 700, 724.

³⁹ V. npr. Prvostepena presuda, par. 583, 654, 656, 670 (gdje se upućuje na D.B. i FWS-87), 684 (gdje se upućuje na FWS-95), 711 (gdje se upućuje na FWS-183), 724 (gdje se upućuje na FWS-191).

⁴⁰ V. Prvostepena presuda, par. 656, 666, 670, 685, 701, 711, 724-725, 727-729, 744.

⁴¹ Prvostepena presuda, par. 669. V. također Prvostepena presuda, par. 583-585, 653-656, 711.

⁴² Prvostepena presuda, par. 592.

sekundarnoj lokaciji: morale su izvršavati sve naloge, obavljati kućanske poslove, bez ikakve realne mogućnosti da pobjegnu.⁴⁴ Pretresno vijeće je konstatovalo da se prema djevojkama postupalo kao prema ličnoj svojini Kunarca i jednog drugog vojnika, te da su bile zlostavljane i na druge načine. Na primjer, Kunarac je pozvao jednog vojnika na sekundarnu lokaciju i rekao mu da, ako želi, može silovati jednu od djevojaka za 100 njemačkih maraka.⁴⁵

37. U odmjeravanju Kunarčeve kazne, Pretresno vijeće je uzelo u obzir nekoliko otežavajućih okolnosti, uključujući i sljedeće: (i) pet žrtava imalo je između 15 i po i 19 godina u vrijeme počinjenja krivičnih djela;⁴⁶ (ii) žrtve su bile “izuzetno ranjiv[e] i bespomoćn[e] žen[e] i djevojk[e]”;⁴⁷ (iii) krivična djela nad nekim žrtvama počinjena su tokom dužeg perioda, na primjer nad dvije žene koje je Kunarac držao porobljene tokom dva mjeseca;⁴⁸ (iv) Kunarac je imao vodeću organizacijsku ulogu i znatan uticaj na neke od drugih počinilaca;⁴⁹ (v) njegova krivična djela počinjena su nad više od jedne žrtve, a neka djela je počinilo više od jednog počinioaca odjednom, kao na primjer to što je bio “suizvršilac u silovanju FWS-183, ili to što je pomagao i podržavao silovanja FWS-75 od strane petnaestak vojnika, kao i silovanje FWS-87 od strane trojice vojnika”;⁵⁰ i (vi) krivična djela su počinjena na diskriminatornoj osnovi, uključujući diskriminaciju na osnovu etničkog porijekla i pola.⁵¹

38. Kunarac tvrdi da su sve osuđujuće presude koje je izrekao MKSJ izuzetno teške, budući da je sud osnovan “da krivično goni osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine”.⁵² On tvrdi da “čak među njima postoje razni nivoi težine”,⁵³ i iznosi argument da “[i]ako su mučenje, silovanje i porobljavanje kao zločini protiv čovječnosti i kao kršenja zakona i običaja ratovanja izuzetno teški [...] oni su manje teški od ubistva, lišavanja života itd.”⁵⁴ Po Kunarčevom mišljenju, “[t]akvi nivoi težine moraju biti uzeti u obzir u odluci o prijevremenom puštanju na slobodu”.⁵⁵

---

⁴³ Prvostepena presuda, par. 742. V. također Prvostepena presuda, par. 864.

⁴⁴ Prvostepena presuda, par. 742.

⁴⁵ Prvostepena presuda, par. 742.

⁴⁶ Prvostepena presuda, par. 864.

⁴⁷ Prvostepena presuda, par. 867.

⁴⁸ Prvostepena presuda, par. 865 (gdje se upućuje na FWS-191 i FWS-186).

⁴⁹ Prvostepena presuda, par. 863.

⁵⁰ Prvostepena presuda, par. 866.

⁵¹ Prvostepena presuda, par. 867.

⁵² Molba, par. 13, gdje se upućuje na član 1 Statuta MKSJ-a.

⁵³ Molba, par. 13.

⁵⁴ Molba, par. 14. V. Odgovor, par. 6, 8.

⁵⁵ Molba, par. 15.

39. Napominjem da Kunarac sam priznaje da su mučenje, silovanje i porobljavanje kao zločini protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja izuzetno teški zločini.⁵⁶ U vezi s tvrdnjom da njegovi zločini mogu biti “manje teški” od drugih zločina iz nadležnosti MKSJ-a, ona će biti uzeta u obzir kada budem ocjenjivala u kolikoj mjeri je on pokazao da se rehabilitovao i kada budem utvrđivala prag koji moraju da dosegnu argumenti u prilog njegovom prijevremenom puštanju na slobodu.⁵⁷ Međutim, podsjećam da težinu zločina treba shvatiti kao ukupnu ocjenu težine zločinačkog ponašanja osuđene osobe koja određuje dužinu kazne koju izrekne Vijeće koje odmjerava kaznu.⁵⁸ S tim u vezi, primjećujem da je Kunarčeva kazna zatvora u trajanju od 28 godina, zasnovana na tome da je on proglašen krivim po 11 tačaka za mučenje i silovanje kao kršenja zakona i običaja ratovanja i za mučenje, silovanje i porobljavanje kao zločine protiv čovječnosti, kao i na otežavajućim i olakšavajućim okolnostima,⁵⁹ među težim kaznama koje je izrekao MKSJ.⁶⁰ Po mom mišljenju, to odražava težinu njegovog zločinačkog ponašanja.

40. U svjetlu gore navedenog, smatram da su Kunarčevi zločini veoma teški. Shodno tome, mišljenja sam da ovaj faktor preteže protiv toga da bude prijevremeno pušten na slobodu.

2. Postupanje prema zatvorenicima u sličnoj situaciji

41. Kada se razmatra postupanje prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, u odlukama u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu naglašava se da se za osobe koje je osudio MKSJ, poput Kunarca, smatra da su u “sličnoj situaciji” kao i svi drugi zatvorenici pod nadzorom Mehanizma.⁶¹ Kao što je navedeno gore u tekstu, prag od izdržane dvije trećine kazne za ispunjenje uslova za razmatranje molbe za prijevremeno puštanje na slobodu primjenjuje se na sve osuđene osobe koje izdržavaju kazne pod nadzorom Mehanizma.⁶² Budući da je prešao prag od dvije trećine 1. novembra 2016.,⁶³ Kunarac ispunjava uslov da mu se razmotri molba za prijevremeno puštanje na slobodu.

---

⁵⁶ Molba, par. 14.

⁵⁷ V. gore, par. 32.

⁵⁸ Odluka u predmetu *Miletić* od 5. maja 2021., par. 39.

⁵⁹ Napominjem da je Žalbno vijeće konstatovalo da je Pretresno vijeće trebalo uzeti u obzir Kunarčevu porodičnu situaciju kao olakšavajući faktor, ali da relativna težina tog faktora nije smatrana dovoljnom da se u žalbi kazna izmijeni. V. Drugostepena presuda, par. 362, 366.

⁶⁰ Napominjem da je samo 14 od 93 osobe koje su osudili MKSJ i Mehanizam za zločine počinjene na teritoriji bivše Jugoslavije dobilo duže kazne od Kunarca. Osobe kojima su izrečene duže kazne su: Ljubiša Beara, Stanislav Galić, Radovan Karadžić, Milan Lukić, Ratko Mladić, Vujadin Popović i Zdravko Tolimir, kojima su izrečene kazne doživotnog zatvora; Goran Jelisić i Milomir Stakić koji su osuđeni na po 40 godina zatvora; Radislav Krstić, Milan Martić i Drago Nikolić, koji su osuđeni na po 35 godina zatvora; Radoslav Brđanin koji je osuđen na 30 godina zatvora; i Dragomir Milošević koji je osuđen na 29 godina zatvora.

⁶¹ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 39; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 43; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 16-17.

⁶² V. gore, par. 26.

⁶³ V. gore, par. 27.

42. Kunarac tvrdi da niti je u interesu pravde niti u skladu s opštim pravnim načelima da se za sve osobe koje je osudio MKSJ smatra da su u sličnoj situaciji kao i sve druge osobe pod nadzorom Mehanizma.⁶⁴ Umjesto toga, Kunarac tvrdi da se u obzir mora uzeti težina zločina za koje je osoba osuđena kada se utvrđuje s kim je ta osoba u sličnoj situaciji.⁶⁵ Po njegovom mišljenju, on je u sličnoj situaciji samo s osobama koje su osuđene za iste zločine kao i on, to jest silovanje, porobljavanje i mučenje, a ne za genocid, udruživanje radi izvršenja genocida i ubistvo.⁶⁶ Kunarac tvrdi da su osobe koje su, poput njega, osuđene za silovanje, porobljavanje i mučenje “[s]ve [...] prijevremeno puštene na slobodu kada su prošle dvije trećine njihovih kazni”.⁶⁷ Osim toga, Kunarac iznosi argument da se treba smatrati da su “najviši politički i vojni rukovodioci” u sličnoj situaciji “sa sebi ravnima”.⁶⁸

43. Podsjećam da predsjednik mora, prilikom utvrđivanja da li će odobriti prijevremeno puštanje na slobodu, razmotriti jedinstvene okolnosti koje svaki predmet nosi sa sobom.⁶⁹ U tu svrhu ću, osim težine njegovog zločinačkog ponašanja, razmotriti da li Kunarac pokazuje znakove rehabilitacije tako što ću ispitati njegovo vladanje u zatvoru, njegovo prihvatanje odgovornosti, znakove da kritički razmišlja ili iskazuje iskreno kajanje i žaljenje, kao i njegovo duševno stanje i perspektive za uspješnu reintegraciju u društvo ukoliko bude prijevremeno pušten na slobodu. Također ću razmotriti da li je Kunarac značajno sarađivao s Tužilaštvom i mogu uzeti u obzir i druge informacije ili konkretne okolnosti koje se odnose direktno na Kunarca. S obzirom na tako specifične informacije koje se odnose lično na njega, očigledno je da poređenje s drugim predmetima u kontekstu molbe za prijevremeno puštanje na slobodu može biti irelevantno za odluku koju donosi predsjednik.⁷⁰ Iz gore navedenih razloga konstatujem da je Kunarčeva argumentacija s tim u vezi bez merituma.

3. U kojoj mjeri je pokazana rehabilitacija

44. Predsjednik donosi odluku o tome da li će odobriti prijevremeno puštanje na slobodu na osnovu interesa pravde i opštih pravnih načela, imajući u vidu, između ostalog, kriterije navedene u pravilu 151 Pravilnika. Mjera u kojoj je zatvorenik pokazao rehabilitaciju samo je jedan od faktora koje treba razmotriti prilikom odlučivanja po takvoj molbi.

---

⁶⁴ Molba, par. 16.

⁶⁵ Molba, par. 16.

⁶⁶ Molba, par. 16.

⁶⁷ Molba, par. 17. V. također fusnota 7, gdje se upućuje na predmete Radomira Kovača, Mlade Radića, Zorana Vukovića i Dragana Zelenovića. V. također Odgovor, par. 9-14.

⁶⁸ Molba, par. 18.

⁶⁹ Odluka u predmetu *Krstić* od 15. novembra 2022., par. 44.

⁷⁰ Odluka u predmetu *Krstić* od 15. novembra 2022., par. 44.

45. Prije nego što pređem na individualizovanu ocjenu o tome u kojoj je mjeri Kunarac pokazao da se rehabilitovao, napominjem da se u jurisprudenciji Mehanizma detaljno opisuju određeni elementi relevantni za to da li je osuđena osoba pokazala da se rehabilitovala u smislu pravila 151 Pravilnika, te konstatujem da je primjereno da to ovdje izložim.⁷¹

46. Postoji više pozitivnih pokazatelja rehabilitacije lica koja su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam koji su priznavani kao takvi u prošlosti ili mogu biti od uvjerljive relevantnosti.⁷² Ti pokazatelji uključuju: (i) prihvatanje odgovornosti za zločine za koje je neka osoba osuđena ili za radnje kojima je omogućeno činjenje zločina; (ii) znakove kritičkog razmišljanja osuđene osobe o svojim zločinima; (iii) javno ili privatno izražavanje istinskog kajanja ili žaljenja; (iv) radnje preduzete u cilju jačanja pomirenja ili traženja oprost; (v) dokaze o tome da osuđena osoba ima pozitivan stav prema osobama drugog porijekla, imajući u vidu diskriminatorni motiv nekih od zločina; (vi) učešće u programima rehabilitacije u zatvoru; (vii) duševno zdravlje osuđene osobe; te (viii) pozitivnu ocjenu izgleda osuđene osobe za uspješnu resocijalizaciju.⁷³ Ovo je lista nekih, ali ne i svih faktora i od osuđenih osoba se ne očekuje da zadovolje sve ove pokazatelje kako bi pokazale rehabilitaciju.⁷⁴

47. Na osuđenim osobama je da pokažu da je ostvaren dovoljan napredak u njihovoj rehabilitaciji i da bi odobravanje puštanja na slobodu prije nego što je kazna izdržana u cijelosti predstavljalo razumno vršenje predsjednikovog diskrecionog ovlaštenja.⁷⁵ S obzirom na to da genocid, zločini protiv čovječnosti i ratni zločini spadaju u najteže zločine poznate ljudskom rodu, nije primjereno gledati na rehabilitaciju izvršilaca tih zločina kroz istu prizmu kao na rehabilitaciju izvršilaca takozvanih običnih domaćih krivičnih djela.⁷⁶ Dobro vladanje u zatvoru je apsolutni minimum koji se očekuje od osuđene osobe za vrijeme izdržavanja kazne.⁷⁷

---

⁷¹ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 43-47; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 47-51; *Tužilac protiv Miroslava Bralo*, predmet br. MICT-14-78-ES, Odluka u vezi s prijevremenim puštanjem Miroslava Bralo na slobodu, 31. decembar 2019. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bralo*), par. 37-41.

⁷² Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 44; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 48; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

⁷³ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 44; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 48; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39 i tamo navedene reference.

⁷⁴ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 44; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 48; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

⁷⁵ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 45; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 49; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 39.

⁷⁶ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 45; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 49; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 38.

⁷⁷ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 46; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 50, Odluka u predmetu *Krstić* od 15. novembra 2022., par. 49.

48. Nadalje, ako osuđena osoba namjerava da se vrati u region u kojem su počinjeni zločini za koje je osuđena prije nego što izdrži svoju punu kaznu, ta osoba će generalno morati da pokaže veći stepen rehabilitacije.⁷⁸

49. U vezi s mjerom u kojoj je Kunarac pokazao da se rehabilitovao, materijal s najvećom dokaznom vrijednošću koji mi je predložen je sljedeći: (i) Molba; (ii) Odgovor; i (iii) Izvještaj zatvora.

(a) Vladanje u zatvoru

50. Kunarac tvrdi da učestvuje u programima rehabilitacije i konkretno upućuje na to da je s uspjehom završio tečaj njemačkog jezika i da radi za jedno lokalno preduzeće.⁷⁹ Kunarac tvrdi da “ima pozitivan stav prema osobama drugog porijekla i da se prema svim ljudima odnosi bez diskriminacije”.⁸⁰ Kunarac tvrdi da tokom 25 godina koliko je u zatvoru, “ni sa kim nije imao nijedan ozbiljan incident na diskriminatornoj osnovi”.⁸¹ U vezi s incidentima s jednim drugim zatvorenikom i jednim zaposlenim u zatvoru,⁸² Kunarac tvrdi da je “kriminalistička istraga protiv njega suspendovana budući da ga je napao jedan zatvorenik Čečen” i da “nezgoda sa stražarem nije bila na diskriminatornoj osnovi.”⁸³ On dalje tvrdi da su se oba incidenta dogodila prije više od pet godina i da nije “učestvovao ni u jednom sličnom incidentu.”⁸⁴

51. Prema izvještaju zatvora, Kunarac “i dalje ispoljava vidno neprihvatanje negativnih odluka”.⁸⁵ On “ne prihvata da se njegove potrebe i potrebe drugih zatvorenika moraju uskladiti u svakodnevnicu zatvora”.⁸⁶ U situacijama kada se “njegovi zahtjevi ne ispune odmah ili se ne ispune tačno kako su navedeni,” izvještava se da Kunarac “reaguje tako što često brzo plane i povremeno nastupa agresivno prema službenicima zatvora.”⁸⁷ U decembru 2021. je jedna takva situacija dovela do toga da je protiv njega poveljen disciplinski postupak.⁸⁸ Pored toga, kaže se da Kunarac reaguje “bučno i agresivno prema drugim zatvorenicima, na primjer kada mu jedan zatvorenik-radnik nije dao dovoljno čarapa pri jednom turnusu pranja rublja u junu 2022.”⁸⁹

---

⁷⁸ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 47; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 51; Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 44.

⁷⁹ Molba, par. 51.

⁸⁰ Molba, par. 49.

⁸¹ Molba, par. 49.

⁸² V. također Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 22, 48.

⁸³ Molba, par. 49.

⁸⁴ Molba, par. 50.

⁸⁵ Izvještaj zatvora, str. 1.

⁸⁶ Izvještaj zatvora, str. 1.

⁸⁷ Izvještaj zatvora, str. 1.

⁸⁸ Izvještaj zatvora, str. 1.

⁸⁹ Izvještaj zatvora, str. 1.

52. Dobro vladanje u zatvoru je apsolutni minimum koji se očekuje od osuđene osobe dok izdržava kaznu, a Kunarac objektivno ima problema da dosegne ovaj standard. Napominjem da se incidenti opisani u Izvještaju zatvora čine manje ozbiljnima i da su manje učestali nego oni o kojima je izvještavano ranije,⁹⁰ što može ukazivati na to da mu se vladanje posljednjih godina donekle popravilo. Ipak, konstatujem da su stalni sukobi s osobljem zatvora i drugim zatvorenicima – bez razumnog objašnjenja u njegovoj argumentaciji – zabrinjavajući. Kunarčevo ponašanje je ostalo problematično sve vrijeme koje je u zatvoru što, po mom mišljenju, ukazuje na to da on nije motivisan da se rehabilituje i preteže protiv odobravanja prijevremenog puštanja na slobodu.⁹¹

(b) Prihvatanje odgovornosti, znakovi kritičkog razmišljanja i izrazi iskrenog kajanja i žaljenja

53. U jurisprudenciji Mehanizma prihvaćeno je sljedeće: (i) mada prihvatanje odgovornosti osuđenog lica za počinjene zločine nije pravni uslov za pokazivanje rehabilitacije i nije preduslov za prijevremeno puštanje na slobodu, ono je ipak važan faktor u ocjeni stepena rehabilitacije osuđenog lica; i (ii) djelimično prihvatanje odgovornosti za zločine zasluži da mu se pridoda pozitivna težina, ali svaki stepen primjetne razlike između uloge koju osuđeno lice samo sebi pripisuje i uloge koju je zapravo imalo može također navesti na zaključak da nije dovoljno kritički razmišljalo o svojim zločinima.⁹²

54. Kunarac tvrdi da je prihvatio odgovornost za “silovanje koje se dogodilo 3. avgusta 1992.”⁹³ i da je na suđenju javno izrazio svoje “kajanje i žaljenje zbog događaja od 3. avgusta 1992.,” te da od tada nije imao priliku da ih javno ponovi.⁹⁴

55. Što se tiče drugih zločina, Kunarac tvrdi da bi mu prihvatanje odgovornosti za “sve osuđujuće presude MKSJ-a” uskratilo: (i) pravo na pravedno suđenje i “kompromitovalo presumpciju njegove nevinosti” u vezi s postupkom u Bosni i Hercegovini, gdje je 2017. godine optužen za “nove zločine za koje se navodi da ih je počinio u julu 1992., otprilike u isto vrijeme kad i zločine za koje je Kunarca osudio MKSJ”;⁹⁵ i (ii) “efektivno[...] iskori[štavanje] preispitivanj[a]” njegove presude, za koju tvrdi da se “[zasniva] na dokaz[ima] [...] koje [on] nije bio u mogućnosti

---

⁹⁰ Up. Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 47-52; Odluka kojom se odbija prijevremeno stupanje na slobodu, par. 25-32.

⁹¹ Također napominjem da Kunarac u Odgovoru iznosi argument da su informacije u vezi s njegovom nedovoljnom rehabilitacijom “rezultat neformalnog pritiska više udruženja žrtava”. Odgovor, par. 17-18.

⁹² Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 52; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 56; *Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića*, predmet br. MICT-14-76-ES, Odluka po molbama za prevremeno puštanje na slobodu Vlastimira Đorđevića, 30. novembar 2021., par. 70.

⁹³ Molba, par. 45.

⁹⁴ Molba, par. 47. V. također Molba, par. 46, gdje se upućuje na Druga odluka kojom se odbija prijevremeno puštanje na slobodu, par. 56, gdje se poziva na Kunarčev dopis tadašnjem predsjedniku od 31. oktobra 2016.

⁹⁵ Molba, par. 40-41.

da ospori tokom suđenja”.⁹⁶ U vezi s ovim potonjim, Kunarac tvrdi da moje razmatranje ovog faktora prilikom odlučivanja po njegovoj molbi za prijevremeno puštanje na slobodu “vrši pritisak na njega” da ne podnosi molbu za preispitivanje “čak i ako nađe neku novu činjenicu koja bi mogla biti odlučujući faktor u donošenju odluke”,⁹⁷ i da bi, kada bi on prihvatio odgovornost “za djela koja nije počinio” i kasnije podnio molbu za preispitivanje, to preispitivanje “[iz]gubi[lo] kredibilitet”.⁹⁸ Na kraju, Kunarac tvrdi da “nije voljan da prihvati odgovornost za [ostatak] osuđujuć[e] presud[e] samo zato što nije uspio efikasno da ospori dokaze protiv njega”.⁹⁹

56. U vezi s radnjama preduzetim u cilju jačanja pomirenja ili traženja oprost, Kunarac tvrdi da je “[t]aj pokazatelj [...] nejasan”, i rezonuje da “[i]zraz ‘pomirenje’ ima više od jednog značenja”, uključujući i “obnoviti prijateljstvo, riješiti razlike u mišljenju, prilagoditi se okolnostima, prihvatiti nešto neprijatno”.¹⁰⁰ On također tvrdi da “nije imao priliku da ostvari pomirenje, što god to značilo” jer je “u izolaciji više od 25 godina”.¹⁰¹ Prema Kunarčevim riječima, “[o]prost implicira kontakt sa žrtvama,” a on “nije imao prilike ih kontaktira, direktno ili indirektno, i da traži oprost”.¹⁰²

57. Zatvorska psihološka služba izvještava da Kunarac “još uvijek trivijalizira i poriče zločine” za koje je osuđen i da “ne prihvata svoju krivicu, nego sebe vidi kao žrtvu pravosudnog sistema koji odbija da ga pusti na slobodu”.¹⁰³ U izvještaju se dalje navodi da se “[n]e primjećuje [...] prihvatanje krivice, kajanje ili empatija prema [Kunarčevim] žrtvama”.¹⁰⁴

58. Na početku, napominjem da se, iako Kunarac upućuje na “silovanje koje se dogodilo 3. avgusta 1992.” i na “događaj[e] od 3. avgusta 1992.”, taj konkretan datum, 3. avgust 1992., ne navodi konkretno ni u Prvostepenoj ni u Drugostepenoj presudi u vezi s njegovim osuđujućim presudama. Shvatam da Kunarčeva argumentacija upućuje na njegovu osuđujuću presudu za zločine protiv čovječnosti (mučenje i silovanje) i kršenja zakona i običaja ratovanja (mučenje i silovanje) po tačkama 1-4 Optužnice, u dijelu u kojem se odnosi na to da je on silovao D.B. i da je pomogao i podržavao grupno silovanje FWS-75 od strane nekoliko njegovih vojnika.¹⁰⁵

---

⁹⁶ Molba, par. 43.

⁹⁷ Molba, par. 43.

⁹⁸ Molba, par. 43.

⁹⁹ Molba, par. 45.

¹⁰⁰ Molba, par. 48.

¹⁰¹ Molba, par. 49.

¹⁰² Molba, par. 49.

¹⁰³ Izvještaj zatvora, str. 2.

¹⁰⁴ Izvještaj zatvora, str. 2.

¹⁰⁵ Prvostepena presuda, par. 869 (gdje se upućuje na Kunarčeve izjave da “danas shvaća kako D.B. nije djelovala svojevrijedno” i da se “osjećao kriv zbog činjenice da je FWS-75 bila izložena grupnom silovanju dok je on silovao D.B. u susjednoj sobi”); Drugostepena presuda, par. 6.

59. Što se tiče Kunarčeve argumentacije u vezi s tim konkretnim zločinima, prihvatam da je on tokom suđenja izrazio kajanje i žaljenje zbog grupnog silovanja FWS-75,¹⁰⁶ ali napominjem da su njegove izjave u vezi s prihvatanjem odgovornosti za silovanje D.B. više dvosmislene. Kada se obratio Žalbenom vijeću, Kunarac je izjavio da ima “griž[u] savjesti” i htio je da se izvini D.B., te da traži oprost za ono što se dogodilo.¹⁰⁷ Pretresno vijeće nije prihvatilo izjave koje je dao u vezi s D.B. na suđenju. Konkretnije, Pretresno vijeće nije smatralo da Kunarčeva izjava “da danas shvaća kako D.B. nije djelovala svojevolumno” i njegova “izjava da ga je ona navodno zavela” ukazuju na kajanje.¹⁰⁸

60. Bez obzira na to, čak i da Kunarac u potpunosti prihvata odgovornost i ispoljava kritičko razmišljanje ili iskreno kajanje za te zločine, on i dalje negira ili se distancira od mnogih drugih zločina za koje je osuđen. Ti drugi zločini uključuju sljedeće: (i) silovanje četiriju drugih Muslimanki, žena ili djevojaka,¹⁰⁹ uključujući i dviju koje je silovao više od jednog puta;¹¹⁰ (ii) pomaganje i podržavanje mučenja i/ili silovanja četiriju Muslimanki, djevojaka ili žena, od strane drugih vojnika;¹¹¹ i (iii) to što je lično počinio zločin porobljavanja dviju muslimanskih djevojaka, od kojih je jedna imala 16, a druga 17 godina, tokom perioda od otprilike šest mjeseci, kao i što je pomagao i podržavao porobljavanje jedne od tih djevojaka od strane jednog drugog vojnika.¹¹²

61. U vezi s Kunarčevim argumentom da bi mu prihvatanje odgovornosti za sve zločine za koje je osuđen pred MKSJ-om nanijelo štetu u postupku koji je još u toku na sudu u Bosni i Hercegovini, podsjećam da bi se svakim krivičnim gonjenjem Kunarca za zločine za koje mu je već suđeno pred MKSJ-om kršilo načelo *non bis in idem*, koje štiti od mogućnosti da mu se sudi dvaput za ista krivična djela i koje je eksplicitno predviđeno u članu 7(1) Statuta.¹¹³ S obzirom na to, ne nalazim meritum u Kunarčevoj argumentaciji.

---

¹⁰⁶ Prvostepena presuda, par. 869.

¹⁰⁷ *Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca i drugih*, predmet br. IT-96-23-A & IT-96-23/1-A, Transkript od 6. decembra 2001., T. 345. V. također Prvostepena presuda, par. 869.

¹⁰⁸ Prvostepena presuda, par. 869.

¹⁰⁹ Drugostepena presuda, par. 6-9 (gdje se upućuje na FWS-87, FWS-95, FWS-183 i FWS-191).

¹¹⁰ Prvostepena presuda, par. 670, 685 (gdje se upućuje na to da je Kunarac silovao FWS-87 2. avgusta 1992.); 701-702, 704 (gdje se upućuje na to da je Kunarac silovao FWS-87 negdje u septembru ili oktobru 1992.); 734 (“Kunarac [je] otprilike dva mjeseca stalno silovao FWS-191 dok je bila držana u toj kući”); 744 (gdje se upućuje na to da je Kunarac silovao FWS-191 2. avgusta 1992. i tokom perioda od oko dva mjeseca, kada je sporadično dolazio u kuću u kojoj je ona držana i postupao s njom kao sa svojom svojinom).

¹¹¹ Drugostepena presuda, par. 6-9 (gdje se upućuje na pomaganje i podržavanje mučenja i silovanja FWS-50, FWS-75, FWS-87 od strane drugih vojnika i silovanje FWS-186 od strane jednog drugog vojnika).

¹¹² Drugostepena presuda, par. 9. Prvostepena presuda, par. 732, 742, 744-745.

¹¹³ Član 7(1) Statuta predviđa da se “[n]ijednoj osobi [...] ne može suditi pred nacionalnim sudom za djela koja prema ovom Statutu predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava i za koje joj je već suđeno pred MKSJ-om, MKSR-om ili Mehanizmom”.

62. U vezi s preostalim Kunarčevim argumentima, a naročito u vezi s argumentom da bi prihvatanje odgovornosti za sve zločine za koje ga je osudio MKSJ dovelo u pitanje kredibilitet preispitivanja koje bi možda tražio, ponavljam da prihvatanje odgovornosti za zločine može biti važan faktor u ocjenjivanju napretka osuđene osobe ka rehabilitaciji, ali da ne predstavlja pravni uslov za pokazivanje rehabilitacije i nije preduslov za prijevremeno puštanje na slobodu. Također ponavljam da je Kunarac taj koji treba da pokaže da je ostvario dovoljan napredak u rehabilitaciji i da bi, ako je takav napredak pokazan, odobravanje puštanja na slobodu prije nego što je kazna izdržana u cijelosti predstavljalo razumno vršenje diskrecionog ovlaštenja predsjednika. Kunarčeva argumentacija s tim u vezi nije mi uvjerljiva, pošto u njoj ima malo toga što ukazuje na to da je on ostvario ikakav stvarni napredak u rehabilitaciji. Osim toga što Kunarac i dalje poriče zločine za koje je osuđen, konstatujem da je izvještaj psihološke službe zatvora, koji ukazuje na to da Kunarac trivializira svoje zločine i da nema primjetnog kajanja ni empatije za žrtve, izuzetno uznemirujući.

(c) Duševno zdravlje i izgledi za uspješnu resocijalizaciju

63. Kunarac navodi da bi, ako bude prijevremeno pušten na slobodu, živio u Foči, u Bosni i Hercegovini.¹¹⁴ Ukazuje na to da bi primao dvije penzije iz različitih izvora.¹¹⁵

64. Po Kunarčevom mišljenju, okolnosti u Foči i u njegovom osobnom životu su se promijenile od 1992., kada su počinjena krivična djela za koja je osuđen.¹¹⁶ On navodi da je 1992., kada je imao 32 godine, bio “komandant jedne dobrovoljačke jedinice s ograničenim ovlaštenjima u gradu”.¹¹⁷ Prema Kunarčevim riječima, godine 1995., “[m]ir je čvrsto uspostavljen [...] i nije bilo prekršaja na etničkoj osnovi. Nema dobrovoljačkih ili paravojnih jedinica kao 1992., već postoji samo policija pod čvrstom kontrolom vlade.”¹¹⁸ On dalje tvrdi da “sada ima 62 godine starosti i od 1995. mu je onespособljena desna ruka”, da “[n]ema nikakva ovlaštenja u Foči” i da “[n]ema komandu nad dobrovoljačkim ili drugim regularnim snagama kao što je imao 1992.”¹¹⁹ Kunarac iznosi argument da su sve te okolnosti “pokazatelji [njegovih] izgleda za uspješno reintegrisanje u društvo u Foči i Bosni.”¹²⁰

¹¹⁴ Molba, par. 53. V. također Izvještaj zatvora, str. 3-4.

¹¹⁵ Molba, par. 53. V. Molba, Dodatak, paginacija Sekretarijata (dalje u tekstu: PS) 290-286.

¹¹⁶ Molba, par. 56-57.

¹¹⁷ Molba, par. 55.

¹¹⁸ Molba, par. 56.

¹¹⁹ Molba, par. 57.

¹²⁰ Molba, par. 57.

65. Pored toga, Kunarac tvrdi da je njegovo duševno stanje “dovoljno dobro”,¹²¹ da bi prihvatio svaki uslov za prijevremeno puštanje na slobodu koji mu odredi predsjednica i da “neće pokušati da kontaktira bilo koju žrtvu i/ili svjedoka koji su svjedočili protiv njega.”¹²²

66. Zatvorska psihološka služba navodi da, sveukupno nema promjena u vezi s prognozom Kunarčevog suzdržavanja od novih krivičnih djela od posljednje izjave.¹²³ S tim u vezi, psihološka služba ukazuje na to da “[i]ako više nema rata i on više nije faktor relevantan za krivična djela, ipak postoje neki trajni faktori ličnosti koji su relevantni za krivična djela i koji su i dalje neliječeni” i zaključuje da “s psihološke tačke gledišta negativni faktori i dalje nose prevagu nad pozitivnim aspektima prognoze u vezi s tim da li će [Kunarac] da se suzdrži od novih krivičnih djela.”¹²⁴

67. S tim u vezi, Izvještaj zatvora ukazuje na to jezička barijera otežava Kunarčevo učestvovanje u mjerama liječenja.¹²⁵ Uprkos tome što je u decembru 2022. završio tečaj njemačkog jezika s ocjenom “vrlo dobar”,¹²⁶ s tačke gledišta socijalnog rada Kunarac još uvijek nedovoljno zna njemački jezik da bi učestvovao u mjerama socijalnog rada za liječenje.¹²⁷

68. Pored toga, Izvještaj zatvora ukazuje na to da Kunarac još uvijek održava telefonski kontakt s porodicom i prima posjete poznanika.¹²⁸

69. Imam u vidu da Kunarac tokom boravka u zatvoru održava kontakt sa svojom porodicom i da se čini da ima dovoljno sredstava da se izdržava kada bude pušten na slobodu. Međutim, također podsjećam, budući da se Kunarac namjerava vratiti u Foču, gdje je počinio zločine za koje je osuđen, da je on taj koji mora da pokaže veći stepen rehabilitacije.¹²⁹ S obzirom na to da sam konstatovala da Kunarac ne pokazuje da je ostvario stvarni napredak u rehabilitaciji,¹³⁰ nisam uvjerena da zadovoljava traženi viši standard za rehabilitaciju.

(d) Ukupna ocjena

70. Iako Kunarac održava veze sa svojom porodicom i iako se čini da ima dovoljno sredstava da se izdržava ukoliko bude pušten na slobodu, u informacijama koje su mi predočene nalazim malo

---

¹²¹ Molba, PS 298.

¹²² Molba, par. 54. V. Odgovor, par. 18, 34

¹²³ Izvještaj zatvora, str. 2.

¹²⁴ Izvještaj zatvora, str. 3.

¹²⁵ Izvještaj zatvora, str. 3.

¹²⁶ Izvještaj zatvora, str. 5.

¹²⁷ Izvještaj zatvora, str. 3.

¹²⁸ Izvještaj zatvora, str. 4.

¹²⁹ V. gore, par. 48.

¹³⁰ V. gore, par. 62.

toga što ukazuje na to da će se on lako reintegrirati u društvo. Naročito me zabrinjava potpuno odsustvo kritičkog razmišljanja i iskrenog kajanja zbog uloge koju je imao u zločinima za koje je osuđen, činjenica da ne prihvata svoju odgovornost i činjenica da i dalje neproporcionalno agresivno reaguje na jednostavne, svakodnevne stvari. Shodno tome, zaključujem da Kunarac nije pokazao da se dovoljno rehabilitovao da bi zaslužio prijevremeno puštanje na slobodu kao razumno korištenje mog diskrecionog ovlaštenja.

4. Značajna saradnja s tužiocem

71. Pretresno vijeće je prilikom odmjeravanja kazne uzelo u obzir Kunarčevu dobrovoljnu predaju MKSJ-u i njegovu “znatn[u] saradnj[u] s Tužilaštvom u smislu davanja dvije izjave” kao olakšavajuće faktore.¹³¹ Tužilaštvo tvrdi da, budući da je Kunarčeva saradnja već uzeta u obzir kao olakšavajući faktor prilikom odmjeravanja kazne i da on nije dodatno sarađivao, svaka takva saradnja ne preteže dovoljno u prilog njegovom prijevremenom puštanju na slobodu.¹³² Ni u Molbi ni u Odgovoru nema argumenata u vezi s Kunarčevom saradnjom s tužiocem.

72. Pravilo 151 Pravilnika predviđa da predsjednik, prilikom donošenja odluke u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu, “uzima u obzir [...] eventualnu značajnu saradnju s tužiocem”. Kunarčeva saradnja s tužiocem povoljno je djelovala na efikasno provođenje pravde. Međutim, on ne pokazuje nijedan kasniji slučaj saradnje s tužiocem za vrijeme izdržavanja kazne. Uslijed toga, u ocjenjivanju Molbe neću pridati nikakvu težinu činjenici da se Kunarac dobrovoljno predao MKSJ-u i dao dvije izjave tužilaštvu.¹³³

C. Ostali faktori

1. Komentari i informacije tužilaštva

73. U odlukama o prijevremenom puštanju na slobodu utvrđeno je da predsjednik može primiti i razmotriti opšte komentare i informacije tužilaštva u vezi s molbama za prijevremeno puštanje na slobodu.¹³⁴ Predsjednik tome pristupa oprezno, kako bi se izbjegao eventualni neprimjereni

---

¹³¹ Prvostepena presuda, par. 868.

¹³² Memorandum tužilaštva, par. 16.

¹³³ V. npr. *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. MICT-14-78-ES, Odluka po molbi za prijevremeno puštanje na slobodu Miroslava Brale, 28. decembar 2023., par. 80-81. V. također Odluka u predmetu *Stojić*, par. 72-73.

¹³⁴ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 65; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 69; Odluka u predmetu *Bralo*, par. 69.

disparitet na štetu osuđene osobe i pažljivo, za svaki slučaj posebno, ocjenjuje koji su argumenti od stvarne relevantnosti u datom predmetu, imajući u vidu prava osuđene osobe.¹³⁵

74. Tužilaštvo tvrdi da Kunarac nije pokazao da je njegovo prijevremeno puštanje na slobodu opravdano i upućuje na veliku težinu njegovih zločina,¹³⁶ nedovoljne dokaze rehabilitacije¹³⁷ i odsustvo značajne saradnje s tužilaštvom.¹³⁸ Tužilaštvo traži da, ukoliko ipak odlučim da odobrim Molbu, Kunarcu odredim primjerene uslove.¹³⁹

75. Konkretno, Tužilaštvo tvrdi da velika težina Kunarčevih zločina jako preteže protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu i da mu prijevremeno puštanje na slobodu treba odobriti samo ako postoje uvjerljivi dokazi rehabilitacije.¹⁴⁰ Kako navodi Tužilaštvo, u Molbi takvi dokazi nisu ponuđeni.¹⁴¹ Tužilaštvo dalje iznosi argument da također treba uzeti u obzir bezbjednost žrtava i svjedoka i uticaj koji bi Kunarčevo prijevremeno puštanje na slobodu moglo imati na njih.¹⁴² Tužilaštvo tvrdi da je, prije eventualnog puštanja na slobodu, potrebno da Bosna i Hercegovina bude: (i) “upoznata s prirodom [Kunarčevih] ranijih nasilnih krivičnih djela nad žrtvama, uključujući i maloljetnike, između ostalog i upotrebom oružja da bi im prijetio i primoravao ih”;¹⁴³ i (ii) konsultovana kako bi spriječila da Kunarac pobjegne poslije puštanja na slobodu i obezbijedila adekvatne uslove kako bi se osiguralo njegovo pojavljivanje na sudu gdje treba da odgovara po tim optužbama, naročito zato što je protiv Kunarca također u Bosni i Hercegovini podignuta optužnica za lišavanje života i druga krivična djela.¹⁴⁴

76. Tužilaštvo osporava Kunarčev argument da su se okolnosti u Foči i u njegovom ličnom životu značajno promijenile i tvrdi da prilikom ocjenjivanja uticaja koje bi njegovo puštanje na slobodu moglo imati na zajednicu treba da uzmem u obzir revizionizam i veličanje osuđenih ratnih zločinaca u Republici Srpskoj, gdje on namjerava da živi.¹⁴⁵

77. Posvetila sam dužnu pažnju komentarima i informacijama tužilaštva u vezi s Molbom.

---

¹³⁵ Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 65; Odluka u predmetu *Miletić* od 18. januara 2024., par. 69; *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, predmet br. MICT-13-48-ES, Odluka po molbi Radoslava Brđanina za prijevremeno puštanje na slobodu, 28. februar 2020., par. 83.

¹³⁶ Memorandum tužilaštva, par. 2, 4-8, 27.

¹³⁷ Memorandum tužilaštva, par. 2, 9-15, 27.

¹³⁸ Memorandum tužilaštva, par. 2, 16, 27.

¹³⁹ Memorandum tužilaštva, par. 2, 22-27.

¹⁴⁰ Memorandum tužilaštva, par. 4, 8.

¹⁴¹ Memorandum tužilaštva, par. 10, 13, 15.

¹⁴² Memorandum tužilaštva, par. 19.

¹⁴³ Memorandum tužilaštva, par. 19.

¹⁴⁴ Memorandum tužilaštva, par. 20

¹⁴⁵ Memorandum tužilaštva, par. 21. V. također Dodatak B.

2. Uticaj na žrtve i svjedoke

78. WISP tvrdi da prijevremeno puštanje osuđene osobe na slobodu može uticati na žrtve i svjedoke na razne načine.¹⁴⁶ Saznanje da je osuđena osoba puštena na slobodu iz sredstava javnog informisanja ili putem drugih kanala, ili pak neočekivanim susretom na javnom mjestu, moglo bi povećati percepciju rizika kod žrtava i svjedoka, djelovati na njihovu psihosocijalnu dobrobit ili ih ponovo traumatizovati.¹⁴⁷ Druge žrtve i/ili svjedoci mogu potencijalno biti izloženi prijetnji fizičkim zlostavljanjem ili zastrašeni od strane osuđene osobe ili onih koji je podržavaju u znak odmazde zbog njihovog učestvovanja u postupku i doprinosa osuđujućoj presudi od strane MKSJ-a.¹⁴⁸

79. Prema informacijama koje je prikupio WISP, svi svjedoci koji stanuju u Foči su svjedoci odbrane i niko od njih se ne smatra osjetljivim, niti je prijavio zabrinutost u vezi s bezbjednošću.¹⁴⁹ Za većinu svjedoka koji žive drugdje u Bosni i Hercegovini, uključujući i nekoliko njih koji žive u obližnjim opštinama, smatra se da su osjetljivi zbog psihološke traume i zdravstvenih problema uslijed seksualnog nasilja i porobljavanja tokom rata, ali niko od njih nije prijavio zabrinutost u vezi s bezbjednošću.¹⁵⁰ Što se tiče svjedoka koji žive izvan Bosne i Hercegovine, za neke od njih se smatra da su osjetljivi zbog psihološke traume i zdravstvenih problema i/ili su prijavili zabrinutost u vezi s bezbjednošću.¹⁵¹

80. WISP je također izrazio svoju zabrinutost u vezi s geopolitičkom situacijom u Foči i Republici Srpskoj generalno.¹⁵² Kako navodi WISP, svjedoci, naročito oni iz nacionalno manjinskih grupa koji su među svjedocima u Kunarčevom predmetu, i dalje osjećaju nesigurnost koju podstiču historijski i trenutni događaji.¹⁵³

81. Pored toga, primila sam stavove Saveza logoraša u Bosni i Hercegovini, Udruženja žrtava i svjedoka genocida; Udruženja žrtava rata Foča 92-95, Udruženja Naš glas i Udruženja Žena – žrtva rata – koji se svi protive odobravanju Molbe.¹⁵⁴ Među iznesenim razlozima nalaze se i: (i) “uznemirenost” koji bi puštanje Kunarca na slobodu izazvalo u Republici Srpskoj;¹⁵⁵ (ii) loša

---

¹⁴⁶ Memorandum WISP-a, par. 7.

¹⁴⁷ Memorandum WISP-a, par. 7.

¹⁴⁸ Memorandum WISP-a, par. 7.

¹⁴⁹ Memorandum WISP-a, par. 8, 12.

¹⁵⁰ Memorandum WISP-a, par. 13.

¹⁵¹ Memorandum WISP-a, par. 8-10.

¹⁵² Memorandum WISP-a, par. 15.

¹⁵³ Memorandum WISP-a, par. 15.

¹⁵⁴ Memorandum sekretara od 16. oktobra 2023., par. 3; Dopis Saveza logoraša u Bosni i Hercegovini; Dopis Udruženja žrtava i svjedoka genocida; Dopis Udruženja žrtava rata Foča 92-95; Dopis udruženja Naš glas; Dopis Udruženja Žena-žrtva rata.

¹⁵⁵ Dopis Saveza logoraša u Bosni i Hercegovini, str. 1.

sigurnosna situacija u Bosni i Hercegovini i stalne nacionalne napetosti u Foči;¹⁵⁶ (iii) strah i dodatna trauma koje bi puštanje Kunarca na slobodu prouzrokovali preživjelim žrtvama;¹⁵⁷ i (iv) Kunarčevo kontinuirano poricanje zločina koje je počinio.¹⁵⁸

82. U odgovoru na Kunarčev argument da u pravnom okviru Mehanizma nije predviđena nijedna konkretna metoda rehabilitacije, jedno od udruženja žrtava navodi da “[n]eko ko podnosi molbu za prijevremeno puštanje na slobodu i ko tvrdi da to zaslužuje, ne čeka ni od koga da mu da upute kako da se rehabilitira i postane bolji, te izrazi svoje iskreno pokajanje”.¹⁵⁹

83. Kunarac smatra da je učestvovanje žrtava i njihovih udruženja u postupku u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu “neopravdano i nepravično”¹⁶⁰ i traži da zanemarim tu argumenatciju koja, po njegovo mišljenje, “ispoljava slijepu mržnju prema” njemu.¹⁶¹

84. Prilikom razmatranja Molbe vodila sam računa o svim ovim informacijama.

3. Zdravstveno stanje osuđene osobe

85. U ranijim odlukama u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu uzimano je u obzir zdravstveno stanje osuđene osobe.¹⁶² Konkretno, primjećujem da zdravstveno stanje osuđene osobe mora da se uzme u obzir kada ozbiljnost tog stanja čini daljnji ostanak osuđene osobe u zatvoru neprimjerenim.¹⁶³

86. Napominjem da Kunarac ne iznosi nijedan argument koji ukazuje na to da njegovo zdravstveno stanje treba da bude uzeto u obzir prilikom razmatranja Molbe i da Izvještaj zatvora isto tako ništa ne govori s tim u vezi. Stoga ne nalazim nijedan pokazatelj da je njegov daljnji boravak u zatvoru neprimjeren.

---

¹⁵⁶ V. Dopis Udruženja žrtava rata Foča 92-95, str. 1; Dopis Udruženja Žena-žrtva rata, str. 6.

¹⁵⁷ V. Dopis Udruženja žrtava i svjedoka genocida, str. 2; Dopis Udruženja žrtava rata Foča 92-95, str. 1; Dopis Udruženja Žena – žrtva rata, str. 6.

¹⁵⁸ Dopis Udruženja Naš glas, str. 1; Dopis Udruženja Žena – žrtva rata, str. 4-5.

¹⁵⁹ Dopis Udruženja Žena – žrtva rata, str. 5.

¹⁶⁰ Odgovor, par. 20.

¹⁶¹ Odgovor, par. 21-24. V. Odgovor, par. 26-31.

¹⁶² Odluka u predmetu *Mladić*, par. 28; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 73; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 32.

¹⁶³ Odluka u predmetu *Mladić*, par. 28; Odluka u predmetu *Župljanin*, par. 73; *Tužilac protiv Ljubiše Beare*, predmet br. MICT-15-85-ES.3, Javna redigovana verzija Odluke predsjednika u vezi s prijevremenim puštanjem na slobodu Ljubiše Beare od 7. februara 2017., 16. juni 2017., par. 47-49.

4. Konsultacije

87. Prilikom donošenja odluke da li da odobrim Molbu konsultovala sam se s još dvojicom sudija mehanizma.¹⁶⁴ I sudija Muthoga i sudija Agius slažu se da su, iako je Kunarac ispunio uslove da mu se razmotri molba za prijevremeno puštanje na slobodu, zločini koje je počinio izuzetno teški i da on nije pokazao ni kajanje ni iskreno žaljenje za svoje ponašanje.

88. Zahvaljujem kolegama na stavovima u vezi s ovim i te sam stavove uzela u obzir u konačnoj ocjeni Molbe.

V. ZAKLJUČAK

89. U zaključku, ne smatram da su ispunjeni uslovi za prijevremeno puštanje na slobodu i, shodno tome, mišljenja sam da Molbu treba odbiti. Iako je Kunarac ispunio uslove da mu se razmotri molba za prijevremeno puštanje na slobodu, i dalje postoje značajni faktori, uključujući veliku težinu njegovih zločina i to što nije pokazao dovoljne znakove rehabilitacije, koji snažno govore protiv prijevremenog puštanja na slobodu. Nadalje, nisu mi predloženi dokazi koji pokazuju da postoje uvjerljivi humanitarni razlozi zbog kojih bi bilo opravdano zanemariti ovu negativnu ocjenu.

VI. DISPOZITIV

90. Iz gore navedenih razloga, i na osnovu člana 26 Statuta i pravila 150 i 151 Pravilnika, ovim **ODBIJAM** Molbu.

91. Sekretar se **UPUĆUJE** da tužiocu Mehanizma dostavi jedan primjerak ove odluke što je prije moguće.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom.

Dana 22. jula 2024.,
U Haagu,
Nizozemska.

/potpis na originalu/
sudija Graciela Gatti Santana
predsjednica

[pečat Mehanizma]

---

¹⁶⁴ V. gore, par. 17.